

**ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ:
ПУБЛІКАЦІЇ НА СТОРІНКАХ ЖУРНАЛУ “ФІНАНСИ УКРАЇНИ”
ПРОТЯГОМ 1997-2007 рр.**

Продовжено суцільне дослідження публікацій у фахових економічних журналах, зокрема у журналі “Фінанси України” протягом 1997-2007 рр., присвячених проблематиці аналітичної науки, проведено критичний аналіз та систематизація таких статей, виявлення тенденцій розвитку аналітичної науки, проблем та шляхів їх вирішення

Постановка проблеми. У 21 ст. спостерігається зростання інтересу до наукових досліджень в сфері економіки, зокрема бухгалтерського обліку, економічного аналізу та контролю. Для продукування нових ідей, розробки нових методів необхідно, передусім, відслідковувати наявні потоки вітчизняних та зарубіжних публікацій. Продовжуємо серію публікацій щодо дослідження становлення економічного аналізу на сторінках відомих економічних журналів, так як вважаємо, що одним із основних джерел, на підставі якого можна з певною мірою об’єктивності судити про розвиток науки, найбільш актуальні проблеми та шляхи їх вирішення, знайти оригінальні підходи та авторські методики, при цьому у безпосередньому зв’язку з особливостями зовнішнього середовища у межах відповідних суспільних формацій, є публікації саме у відомих фахових періодичних виданнях. Крім того, на підставі ретроспективного аналізу змісту статей, їх групування за відповідними критеріями маємо можливість не тільки дослідити історію аналітичної науки, але і спрогнозувати її подальший розвиток, пом’якшити критичні моменти, усунути можливі негативи тощо. Завжди доречно переосмислити надбання вітчизняної наукової школи з урахуванням традицій та національного менталітету і вже на підставі цього оцінювати та висувати нові ідеї.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання історії економічного аналізу піднімається в працях багатьох вчених (С.Б. Барнгольц, Ф.Ф. Бутинець, І.П. Житної, В.В. Ковальова, І.Д. Лазаришиної, Л.А. Лахтіонової, М.В. Мельник, Є.В. Мниха, О.В. Олійник, Г.В. Савицької), докладно висвітлені етапи становлення та розвитку економічного аналізу як науки та практичної діяльності, доробки відомих вчених. Цікавими є монографії за результатами досліджень вчених інституту економіки та організації промислового

виробництва Новосибірського державного університету[1], які проводяться для побудови певного "атласу економічних знань", щоб оцінити роль і тенденції кожного розділу економічної науки, виявити, що є дійсно перспективним напрямом. Разом з тим, суцільне дослідження публікацій у фахових виданнях присвячених проблематиці аналітичної науки, критичний аналіз змісту таких статей, їх групування за відповідними критеріями не проводилися.

Нами започатковано серію статей з даної проблематики, зокрема [5,6,7,8]

Метою дослідження є суцільне дослідження публікацій у журналі "Фінанси України" протягом 1997-2007 рр., присвячених проблематиці аналітичної науки, критичний аналіз та систематизація таких статей, виявлення тенденцій розвитку економічного аналізу, проблем та шляхів їх вирішення

Виклад основного матеріалу дослідження. Як зазначалось у [6,7] основними періодичними фаховими виданнями, відомими в межах всієї країни, які виходили друком протягом 20 століття і продовжують друкуватися у 21 ст. є: "Финансы" ("Финансы СССР"), "Бухгалтерский учет" (щомісячний теоретичний і науково-практичний журнал, видається з грудня 1937 р.). Суцільне дослідження публікацій за напрямом "економічний аналіз", критичний аналіз змісту таких статей (звільнившись, звичайно, від непотрібної ідеологізації), їх групування за відповідними критеріями (в розрізі авторів, за роками, за змістом, за галузями, за країнами) у межах журналу "Финансы" ("Финансы СССР") за 1952-2003 рр. проведено в статті [6], у межах журналу "Бухгалтерский учет" за 1937-2004 рр. здійснено у статті [7]. У даній публікації проведемо суцільне дослідження публікацій у одному із найпопулярніших економічних журналах з часів незалежності України - "Фінанси України" на підставі даних інформаційної бази Житомирської наукової бухгалтерської школи.

Протягом періоду, який досліджується, – 10 років, опубліковано на сторінках журналу 74 статті, безпосередньо присвячені проблематиці аналітичної науки і практики. Звичайно, в різні періоди кількість публікацій варіюється, що певним чином може відображати загальні тенденції розвитку аналітичної науки, підвищення зацікавленості практичних працівників до економічного аналізу як інструменту підвищення ефективності господарської діяльності підприємств, появою нових аналітичних об'єктів та суб'єктів, актуалізацією окремих видів аналізу (в різні періоди це порівняльний аналіз, фінансовий аналіз, стратегічний, технологічний тощо), розширенням інформаційної бази, зміною суспільно-економічних відносин.

Проаналізуємо динаміку кількості публікацій, присвячених проблемам економічного аналізу, за роками обраного періоду (табл. 1).

Таблиця 1. Систематизація публікацій за напрямом “економічний аналіз”, журнал “Фінанси України”, 1997-2007 рр.

за роками

<i>Період</i>	<i>Кількість публікацій</i>	<i>ПІБ авторів</i>
1997	10 № 1-4, 6, 10-12	Башнянин Г.І., Богиня Д.П., Гладкова О.В., Збараська Л.Д., Копич І.М., Мозговий О.М., Омелянович Л.А., Пилипенко Л.П., Святко С.А., Сугоняко О.А., Терещенко С.І., Третяк О.Д., Філіпенко Т.В.
1998	6 № 5, 6, 8, 12	Глуценко С.В., Дорош Н.І., Драгун Л.М., Левченко В.Ф., Лінников В.М., Микитюк П.П., Ортинська В.В., Швець В.Є.
1999	5 № 2-5, 7	Назарова Г.В., Коваль Л.М., Кожанова Є.П., Коюда О.П., Кізіма А.Я., Кушнірик І.П., Стоян В.І.
2000	8 № 3-5, 8-10	Бережнюк І.Г., Борисова В.А., Копач В.С., Кочетков В.М., Кізіма Т.О., Мельник Т.М., Пастухова В.В., Примостка Л.О., Юденко В.А.
2001	8 № 1-3, 8, 11, 12	Большакова О.Ю., Ермоленко Г.Г., Грушко В.І., Козінкіна А.Д., Коршикова Т.В., Кузьмінський В.З., Лобунь О.С., Одинцова Т.М., Павловська О.В., Поліщук Н.В., Потійко Ю.А., Петриченко Л.Ю.
2002	6 № 2, 3, 6, 10	Беркіта К.Ф., Бодюк А.В., Лобанова А.Л., Марченко А.А., Лепейко Т.І., Потійко Ю.А., Ярема Б.П.
2003	4 № 1, 4, 6, 10	Дайновський Ю.А., Кабанихіна К.В., Корягіна С.В., Примостка О.О., Швабій К.І., Юн Г.М.
2004	7 № 1, 2, 5, 8, 11, 12	Арістова А.М., Ващенко І.В., Калюжний В.В., Котляр М.Л., Лазаришина І.Д., Парасій-Вергуненко І.М.
2005	12 № 1, 3, 5, 8, 10-12	Вітлінський В.В., Божкова В.В., Бойцун О.І., Джулакідзе К.Ю., Измайлова К.В., Ілляшенко С.М., Климова О.О., Луніна І.О., Мортиков В.В., Невмержицький В.В., Олексів І.Б., Скрипник А.В., Соколовська А.М., Парасій-Вергуненко І.М., Подольчак Н.Ю., Пустовіт Р.Ф., Щербак А.В.
2006	6 № 2, 5-7, 10, 11	Боголіб Т.М., Долгоруков Ю.О., Загонацька Т.Г., Науменкова С.В., Кужман О.М., Міщенко С.В., Мних Є.В., Редіна Н.І., Романенко О.А., Ставицький А.В., Стирський М.В.
2007	2 № 1, 6	Бережнюк І.Г., Соловійова Н.І.

Дев'яності роки ХХ ст. характеризуються кардинальними змінами в економіці країни, соціально-економічному устрої, зміною пріоритетів, вихідних умов діяльності. Відповідно відбувається трансформація і економічного аналізу, зміна основних напрямів дослідження, поява нових аналітичних об'єктів і розробка методик їх аналізу, розширення суб'єктів та інформаційної бази і т. ін. Зміна завдань економічного аналізу вимагала застосування кардинально іншого підходу до порядку його проведення, адже методика економічного аналізу, яка використовувалася раніше, носила ретроспективний характер, на основі її застосування не можна було внести корективи у діяльність суб'єкта господарювання, розробляти та приймати управлінські рішення, спрямовані на

отримання кращих результатів господарської діяльності за мінімальних витрат ресурсів. Цей факт вимагав відповідної адаптації методики економічного аналізу до нових умов господарювання.

Кількість публікацій варіюється за роками, найбільше – 12 статей – за 2005 рік, далі 10 публікацій за 1997 рік.

Результати систематизації статей за змістовним наповненням, опублікованих протягом періоду, який досліджується, свідчить, що тематика публікацій в журналі надзвичайно різноманітна (табл. 2).

Таблиця 2. Систематизація публікацій за напрямом "економічний аналіз", журнал "Фінанси України", 1997-2007 рр.

за змістом

<i>Критерій систематизації – об'єкт дослідження</i>	<i>Кількість публікацій Номери публікацій</i>	<i>ПІБ авторів</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
<i>Теоретичні засади економічного аналізу:</i> – методи – нові об'єкти – між предметні зв'язки (економічний аналіз та контрольна діяльність, значення при формуванні стратегії маркетингу)	4 №4 1997, № 8 1998, № 1 2001, № 1 2005	Мортиков В.В., Ортинська В.В., Поліщук Н.В., Терещенко С.І.
<i>Види економічного аналізу:</i> – фінансовий аналіз – стратегічний аналіз – технічний аналіз – трендовий аналіз – інвестиційний аналіз	10 № 1, 6 1997, № 2 1999, № 8 2001, № 10 2003, № 1, 8, 11 2004, № 11 2005, № 5 2006	Боголіб Т.М., Гладкова О.В., Дайновський Ю. А., Коробков Д.В., Корягіна С. В., Кузьмінський В.З., Лобунь О.С., Лазаришина І.Д., Назарова Г.В., Омелянович Л.А., Парасій-Вергуненко І.М., Третяк О.Д., Філіпенко Т.В., Щербак А.В.
<i>Витрати</i> – виробничі витрати – трансакційні витрати	2 № 3 1999, № 8 2005	Пустовійт Р.Ф., Стоян В.І.
<i>Фінансовий стан:</i> – шляхи оздоровлення – фінансова стійкість банку – кредитоспроможність – джерела формування фінансових ресурсів	10 № 3, 12 1997, № 10 2000, № 1, 11, 12 2001, № 9 2002, № 5 2004, № 8 2005, № 10 2006	Борисова В.А., Грушко В.І., Долгоруков Ю.О., Измайлова К.В., Котляр М.Л., Кужман О.М., Марченко А.А., Редіна Н.І., Сугоняко О.А., Свято С.А., Павловська О.В., Петриченко Л.Ю., Потійко Ю.А.
<i>Фінансові результати:</i> – аналіз доходів – факторний аналіз прибутку – аналіз "витрати – обсяг – прибуток" – аналіз прибутковості	7 № 2 1997, № 4 1999, № 4, 5, 8 2000, № 4 2003, № 3 2005	Кожанова Є.П., Кізіма Т.О., Климова О.О., Коюда О.П., Примостка Л.О., Свято С.А., Юденко В.А.
<i>Оборотні активи</i> – ефективність використання оборотних коштів – експрес-аналіз формування фінансових ресурсів	3 № 12 1998, № 7 1999, № 7 2006	Драгун Л.М., Кізіма А.Я., Кушнірик І.П., Левченко В.Ф., Мних Є.В., Романенко О.А.

1	2	3
<p><i>Інвестиції:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – аналіз інвестицій в умовах невизначеності грошових потоків – аналіз кредитно-інвестиційного портфеля – аналіз фінансових інвестицій 	<p>3</p> <p>№ 6 2003, № 3 2005, № 11 2005</p>	<p>Джулакідзе К.Ю., Невмержицький В.В., Щербак А.В., Швабій К.І.</p>
<p><i>Ризики:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – екологічні ризики інновацій – фінансові ризики – ризик ліквідності балансу 	<p>5</p> <p>№ 11 1997, № 9, 10 2000, № 1 2005</p>	<p>Божкова В.В., Ілляшенко С.М., Збаразька Л.Д., Кочетков В.М., Мельник Т.М., Олексів І.Б., Подольчак Н.Ю.</p>
<p><i>Макроекономічний аналіз:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – ринок держоблігацій, акцій – інфляція – фондовий ринок – інвестиційна привабливість регіону – податкова система – місцеві бюджети – митні органи – розвиток соціальної сфери – показники фінансової відкритості економіки країни – модель фінансової системи – діяльності фінансових посередників 	<p>20</p> <p>№ 1, 10 1997; № 3, 5, 6 1998, № 5 1999, № 3 2000, № 3 2001, № 2, 10 2002, № 1, 2 2004, № 5, 10, 12 2005, № 2, 6, 11 2006</p>	<p>Башнянин Г.І., Бережнюк І.Г., Беркита К.Ф., Богиня Д.П., Бойцун О.І., Ващенко І.В., Вітлінський В.В., Глушенко С.В., Дорош Н.І., Затонацька Т.Г., Єфименко Т.І., Калюжний В.В., Коваль Л.М., Копач В.С., Копич І.М., Козінкіна А.Д., Лепейко Т.І., Лінников В.М., Луніна І.О., Мозговий О.М., Одинцова Т.М., Пилипенко Л.П., Скрипник А.В., Соколовська А.М., Ставицький А.В., Стирський М.В., Швець В.Є., Ярема Б.П.</p>
<p><i>Інші:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – система стратегічного управління – вексельні операції – лізингові операції – діяльність небанківських фінансових установ 	<p>7</p> <p>№ 10 2000, № 2,3 2001, № 3, 6 2002, № 1 2003, № 12 2004</p>	<p>Арістова А.М., Большакова О.Ю., Ермоленко Г.Г., Кабанихіна К.В., Коршикова Т.В., Лобанова А.Л., Пастухова В.В., Потійко Ю.А., Юн Г.М.,</p>

Найбільш актуальними протягом періоду, що досліджується, виявилися питання щодо проблем макроекономічного аналізу. Це зумовлено специфікою і основним спрямуванням журналу “Фінанси України”. Зі зміною суспільно-економічного устрою з’явилися нові аналітичні об’єкти, розширилося коло суб’єктів, виникла необхідність розробок адекватних методик економічного аналізу. Так, спостерігається зростання публікацій з аналізу в системі фондового ринку, податкової системи, митних органів, розробок щодо формування оптимальної моделі фінансової системи, аналітичного забезпечення процесу бюджетування (формування як державного бюджету, так і бюджетів місцевих), побудови системи показників і методик оцінки інвестиційної привабливості регіонів. У окремих статтях висвітлені питання порівняльного аналізу функціонування податкової, митної систем України і розвинутих зарубіжних країн.

Протягом досліджуваного періоду – десяти років (1997-2007 рр.) мали місце публікації, присвячені розвитку теоретико-методологічних засад економічного аналізу: методичні прийоми, аналітичні об'єкти, між предметні зв'язки, а саме економічний аналіз та контрольна діяльність, значення узагальнюючого аналізу при визначенні стратегії маркетингу. Особлива увага дослідниками приділялася видам економічного аналізу – фінансовому, стратегічному, технічному, інвестиційному, трендовому. При цьому переважна більшість публікацій (60%) присвячена проблемам фінансового аналізу. Цей відносно новий для вітчизняної аналітичної школи вид аналізу набуває все більшого розповсюдження в практиці аналітичної роботи. Цікавими і різноплановими з цього приводу є статті І.Д. Лазаришиної “Удосконалення інституційних підходів до методики фінансового аналізу”, Т.М. Боголіб “Система і методи фінансового аналізу фінансово-господарської діяльності ВНЗ”, Ю.А. Дайновського, С.В. Корягіної “Фінансовий аналіз життєвого циклу підприємства”. Розглядаючи методики відповідних видів аналізу автори виходять із найбільш актуальних характеристик ринкового середовища, зокрема здійснення інвестиційного аналізу в умовах невизначеності грошових потоків, в умовах зростання конкуренції.

Особливість економічного аналізу в ринкових умовах – суттєва зміна його завдань та функцій, що спричиняє зміну його методології та методики. З орієнтацією виробничої, посередницької та інших видів діяльності на вимоги як внутрішнього, так і зовнішнього ринку виникають зовсім нові, не традиційні для вітчизняної господарської практики завдання, що реалізуються в рамках маркетингової діяльності підприємств.

У десяти публікаціях на сторінках журналу зосереджується увага на особливостях методик економічного аналізу фінансового стану підприємства. Автори досліджують питання щодо виявлення шляхів оздоровлення суб'єкта господарювання, визначення підходів та розробки системи показників оцінки фінансової стійкості банку, значна частка публікацій присвячена удосконаленню порядку аналізу кредитоспроможності підприємств.

Забезпечення результативності діяльності підприємства, зростання його прибутку – завжди знаходилося в центрі уваги аналітиків. Відповідно протягом досліджуваного періоду у журналі “Фінанси України” опубліковано сім статей щодо розробки методики економічного аналізу доходів та факторного аналізу прибутку банків, аналіз “витрати – обсяг – прибуток ” у діяльності спільних підприємств. Щодо підходів до аналізу витрат підприємства, на сторінках журналу з'являються публікації з виявлення особливостей, застосування

емпіричних методів та математичних моделей для аналізу такого специфічного виду як трансакційні витрати. Відповідно методи, які застосовують аналітики, і ті об'єкти, на яких зосереджується увага, свідчать про розвиток аналітичної науки адекватно вимогам сучасного економічного устрою.

Окремий блок статей журналу піднімав питання щодо економічного аналізу ефективності використання оборотних коштів, експрес-аналізу формування фінансових ресурсів. Суттєве розширення складу суб'єктів аналізу пов'язано також з формуванням ринку послуг та появою цілого ряду нетрадиційних для вітчизняної економіки фінансово-кредитних інститутів (інжинірингових, консалтингових, лізингових, факторингових тощо), функціонування яких потребує відповідного аналітичного забезпечення. У зв'язку з цим у 21 ст. з'являються публікації К.І. Швабій "Трансформація методологічних підходів до аналізу фінансових інвестицій", К.Ю. Джулакідзе, В.В. Невмержицький "Аналіз кредитно-інвестиційного портфеля банку", Г.М. Юн, К.В. Кабанихіна "Порівняльний аналіз лізингу та кредиту повітряних суден", О.Ю. Большакова "Моделювання аналізу і контролю вексельних операцій"; серія статей щодо методик оцінки різних видів ризику, зокрема С.М. Ілляшенко, В.В. Божкова "Екологічні ризики інновацій: класифікація та аналіз", І.Б. Олексів, Н.Ю. Подольчак "Методи багатовимірного аналізу в оцінюванні фінансових ризиків підприємства", Л.Д. Збаразька "Аналіз і кількісна оцінка екологічного ризику в інвестиційних проектах", В.М. Кочетков "Методичні підходи до аналізу та управління ризиком ліквідності балансу комерційного банку".

Групування публікацій в розрізі авторів наведено в табл.3.

Таблиця 3. Аналіз публікацій за напрямом "економічний аналіз", журнал "Фінанси України", 1997-2007 рр.

в розрізі авторів

<i>ПІБ</i>	<i>Кількість публікацій, номери</i>	<i>Основні аналітичні об'єкти дослідження</i>
Парасій-Вергуненко І.М	2 № 8 2004, № 10 2005	Стратегічний аналіз в банках, методика аналізу клієнтської бази банку
Потійко Ю.А.	2 № 1 2001, № 3 2002	Аналіз кредитоспроможності підприємств, аналіз діяльності українських банків,
Примостка Л.О	2 № 5 2000, № 4 2003	Аналіз прибутковості банків, аналіз ефективності діяльності банків
Святко С.А.	2 № 2, 12 1997	Аналіз доходів комерційного банку, оцінка фінансової стійкості банку

За даними систематизації публікацій в журналі "Фінанси України" в розрізі авторів протягом досліджуваного періоду з журналом активно співпрацювали відомі українські вчені-аналітики: І.М. Парасій-Вергуненко, Л.О. Примостка,

С.А. Святко. Сферу наукового інтересу дослідників складає проблематика проведення економічного аналізу діяльності банків в цілому та окремих об'єктів зокрема, а саме:

– І.М. Парасій-Вергуненко проводить дослідження щодо стратегічного аналізу в банках, формування методики аналізу клієнтської бази банку, результати яких публікуються протягом 2004-2005 років;

– Л.О. Примостка вивчає підходи до аналізу прибутковості банків, оцінки ефективності діяльності банків;

– С.А. Святко основну увагу приділяє розробці методик аналізу доходів комерційного банку, оцінки фінансової стійкості банку як необхідної умови ефективного банківського менеджменту. Статі вченого заслуговують на увагу і враховуючи той факт, що дослідження проводилися протягом 1997 року, коли дана проблематика з урахуванням особливостей розвитку вітчизняної економіки була практично не розробленою.

З журналом "Фінанси України" тривалий період співпрацювали відомі вчені – сьогодні доктори економічних наук, професори: Н.І. Дорош (висвітлюються результати порівняльного аналізу податкової системи України і розвинутих зарубіжних країн), І.Д. Лазаришина (оприлюднюються результати удосконалення інституційних підходів до методики фінансового аналізу), Є.В. Мних (розробляється методика експрес-аналізу формування фінансових ресурсів холдингових компаній).

Протягом усієї історії економічного аналізу відбувався розвиток галузевого аналізу (табл. 4), формування відповідних методик комплексного аналізу та аналізу окремих об'єктів з урахуванням специфіки діяльності підприємств та організацій.

Таблиця 4. Систематизація публікацій за напрямом "економічний аналіз", журнал "Фінанси України", 1997-2007 рр.

за галузями

<i>Галузь, вид діяльності</i>	<i>Кількість публікацій</i>	<i>Номери публікацій</i>	<i>ПІБ авторів</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Банки	12	№ 2, 12 1997, № 5, 10 2000, № 3, 12 2001, № 3, 6 2002, № 4 2003, № 3, 10 2005	Грушко В.І., Ермоленко Г.Г., Джулакідзе К.Ю., Святко С.А., Климова О.О., Коршикова Т.В., Кочетков В.М., Лобанова А.Л., Невмержицький В.В., Парасій-Вергуненко І.М., Петриченко Л.Ю., Потійко Ю.А., Примостка Л.О.
Агропромисловий комплекс	2	№ 10 2000, № 6 2007	Борисова В.А., Соловійова Н.І.

Продовження табл. 4

1	2	3	4
Фондовий ринок	2	№ 3 1998, № 8 2001	Глущенко С.В., Кузьмінський В.З., Лінников В.М., Лобунь О.С.
Інші: – будівництво	1	№ 6 1998	Микитюк П.П.
– система освіти	1	№ 5 2006	Боголіб Т.М.

За результатами проведених досліджень найбільша кількість публікацій - 12 статей протягом аналізованого періоду присвячена діяльності банківських установ, що є цілком обґрунтованим виходячи із назви та цільової спрямованості журналу.

Друге місце за кількістю опублікованих статей належить особливостям проведення економічного аналізу діяльності агропромислового комплексу, а саме методологічні основи аналізу фінансового стану підприємств агропромислового виробництва, аналіз імовірностей реалізації функцій управлінської діяльності в системі фінансового прогнозування на агропідприємстві. Вже з 1998 року оригінальні статті на сторінках журналу висвітлювали підходи до формування методик економічного аналізу на фондовому ринку: використання технічного аналізу в умовах фондового ринку України, методологічні принципи аналізу суті фондового ринку в цілому та України зокрема.

На сторінках журналу знайшли відображення проблем щодо методики аналізу капіталу фірми і його особливостей у будівництві (стаття П.П. Микитюк), формування системи і методів фінансового аналізу фінансово-господарської діяльності вищих навчальних закладів (публікація Т.М. Боголіб).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Цілком погоджуючись з тим, що “вивчення історії має велике значення. І не тільки тому, що можемо навчитися чогось з минулого, а й тому, що сучасне і майбутнє пов’язані з минулим неперервністю суспільних інституцій. Сьогоднішній і завтрашній вибір формується минулим” [3, с. 7], продовжуємо вивчати розвиток економічного аналізу. За результатами суцільного дослідження публікацій в одному із найпопулярніших фахових періодичних видань “Фінанси України”, 1997-2007 рр. дійшли таких висновків:

– дев’яності роки ХХ ст. характеризуються кардинальними змінами в економіці країни, соціально-економічному устрої, зміною пріоритетів, вихідних умов діяльності. Протягом періоду, який досліджується, – 10 років – на сторінках журналу опубліковано 74 статі, безпосередньо присвячені проблематиці аналітичної науки і практики;

– звичайно, у різні періоди кількість публікацій є різною, найбільше -12 статей – за 2005 рік, далі 10 публікацій за 1997 рік. Систематизація статей, опублікованих у журналі, проведена за такими критеріями: роки (період публікацій), змістовне наповнення (проблематика, об'єкт та предмет дослідження), автори, галузь діяльності;

– результати розподілу статей за змістовним наповненням свідчить, що тематика публікацій в журналі надзвичайно різноманітна. Найбільш актуальними виявилися питання щодо проблем макроекономічного аналізу, що зумовлено специфікою і основним спрямуванням журналу. Спостерігається зростання публікацій з аналізу в системі фондового ринку, податкової системи, митних органів, розробок щодо формування оптимальної моделі фінансової системи, аналітичного забезпечення процесу бюджетування. Мали місце публікації, присвячені розвитку теоретико-методологічних засад економічного аналізу: методичні прийоми, аналітичні об'єкти, між предметні зв'язки. Особлива увага дослідниками приділялися видам економічного аналізу – фінансовому, стратегічному, технічному, інвестиційному, трендовому. У десяти публікаціях на сторінках журналу зосереджується увага на особливостях методик економічного аналізу фінансового стану підприємства. Забезпечення результативності діяльності підприємства, зростання його прибутку – завжди знаходилося в центрі уваги аналітиків. Щодо підходів до аналізу витрат підприємства, на сторінках журналу з'являються публікації з виявлення особливостей, застосування емпіричних методів та математичних моделей для аналізу такого специфічного виду як трансакційні витрати. Окремий блок статей журналу піднімав питання щодо економічного аналізу ефективності використання оборотних коштів, експрес-аналізу формування фінансових ресурсів;

– за даними систематизації публікацій в розрізі авторів протягом досліджуваного періоду з журналом активно співпрацювали відомі українські вчені-аналітики: Н.І. Дорош, І.Д. Лазаришина Є.В. Мних; І.М. Парасій-Вергуненко, Л.О. Примостка, С.А. Святко

– щодо галузевої спрямованості, то переважна більшість публікацій (12 статей) присвячена діяльності банківських установ. Друге місце за кількістю опублікованих статей належить особливостям проведення економічного аналізу діяльності агропромислового комплексу. Починаючи з кінця 90-х рр. висвітлюються питання економічного аналізу в системі фондового ринку, будівельної галузі, сфери освіти;

– проведені дослідження ще раз підтверджують наявність достатньо розвиненої теорії та багатой практики економічного аналізу. Досліджуючи публікаційну активність і взаємозв'язки між різними напрямками можемо

виокремити нові об'єкти наукового пошуку, що матиме теоретичне та практичне значення. Це стає все більш актуальним у контексті переходу до суспільства, заснованого на знаннях. Економічний аналіз, аби і надалі відповідати сучасним вимогам, має бути наближеним до потреб суб'єктів господарювання та в цілому суспільства, відповідати повсякденним запитам управління, бути надійним економічним інструментом управління підприємством.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Анализ структуры научных публикаций по экономике: Монография. // М.В. Лычагин, А.М. Лычагин, А.С. Шевцов, С.В. Бекарева, Отв. Ред. В.И. Суслов. – Новосибирск: ИЭОПП СО РАН, 2004. – 192 с
2. *Барнгольц С.Б., Мельник М.В.* Методология экономического анализа деятельности хозяйствующего субъекта: Учеб. Пособие. – М.: Финансы и статистика, 2003с. – 240 с.: ил.
3. *Норт Даглас* Інституції, інституційна зміна та функціонування економіки. / Пер. З англ. І. Дзюб – К.: Основи, 2000. – 198 с.
4. *Мошенський С.З, Олійник О.В.* Економічний аналіз. Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. / За ред. д.е.н., проф., Заслуженого діяча науки і техніки України Ф.Ф. Бутинця. – 2-ге вид., доп. і перероб – Житомир: ПП “Рута”, 2007. – 704 с.
5. *Олійник О.В.* Генезис економічного аналізу: ретроспектива колективної аналітичної думки (1960-1980 рр.) // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. / Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. Випуск 2 (5). – Житомир ЖДТУ, 2006. – 212 с. – С. 40-56
6. *Олійник О.В.* Становлення економічного аналізу: публікації на сторінках фахового журналу “Финансы” протягом 1952-2003 рр. // Вісник ЖДТУ / Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2006.– № 4 (38). – 454 с. – С. 153-163.
7. *Олійник О.В.* Становлення економічного аналізу: публікації на сторінках журналу “Бухгалтерский учет” протягом 1937-2004 рр.. Вісник ЖДТУ, / Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2007.– № 2 (40). – 302 с. – С. 127-152
8. *Олійник О.В.* Оцінка структури наукових публікацій з обліку та аналізу на підставі міжнародних баз даних // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. / Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. Випуск 1(7). – Житомир ЖДТУ, 2007. – 284 с. – С.12-22
9. *Фінанси України, 1997-2007 рр.*